

Projekt „Rok 1956. Społeczeństwa Europy Środkowej a komunizm” został sfinansowany przez Unię Europejską w ramach programu „Europa dla obywateli”

Dotyczy u 2.2 – Działanie Sieci miast
2.3 Działanie Projekty społeczeństwa obywatelskiego
araz Komponent u 1: Pamięć europejska

W ramach tego projektu zrealizowano 3 wydarzenia:

Wydarzenie 1

Udział: Rezultaty projektu w sposób bezpośredni dotarły do 28 000 obywateli Unii Europejskiej z Polski, Węgier, Niemiec oraz Czech. Ze względu na poszerzenie wersji językowych przygotowanej publikacji szacujemy, że efekty projektu trafiły pośrednio do 14 000 osób także z innych krajów niż wymienione powyżej.

Miejsce/Data: Wydarzenie miało miejsce w **Warszawie, w Polsce** w dniach od **01/09/2017** do **31/10/2017**

Krótki opis:

W ramach projektu „Rok 1956. Społeczeństwa Europy Środkowej a komunizm” powstała publikacja internetowa *1956. Pozór rewolucji*. Złożyło się na nią kalendarium 1956 roku ilustrowane obszernymi fragmentami świadectw uczestników wydarzeń oraz ikonografią. Broszura liczy 72 strony rozkładowe (w sumie 144 strony) i jest bogato ilustrowana.

Międzynarodowy zespół projektu, w skład którego wchodziłi researcherzy ze strony partnerów projektu (Ústav pro studium totalitních režimů, Czechy; Bundesstiftung zur Aufarbeitung der SED-Diktatur, Niemcy; Közép-Európai Egyetem / Central European University, Węgry) oraz lidera projektu Fundacji Ośrodka KARTA, zebrał w swoich krajach materiały archiwalne dotyczące wydarzeń 1956 roku w Polsce, Czechach, Słowacji, NRD, na Węgrzech i w Rosji. Były to indywidualne świadectwa uczestników ówczesnych wydarzeń (fragmenty dzienników, wspomnień, relacji, w tym *oral history*, listów, ulotek, odezów, przemówień, kronik, raportów, dokumentów i artykułów prasowych). W ten sposób przedstawione zostały wspólne doświadczenia obywateli krajów Europy Środkowo-Wschodniej związane z odwilżą polityczną 1956 roku.

Publikacja została przetłumaczona na język niemiecki, czeski, słowacki, węgierski, angielski i rosyjski. Wszystkie wersje językowe zostały udostępnione na wolnych licencjach (CC BY-NC-ND 4.0). Można je pobrać ze strony księgarni Ośrodka KARTA (<https://ksiegarnia.karta.org.pl/kategoria-produktu/za-darmo/>).

Publikacja spotkała się z zainteresowaniem odbiorców w kraju i za granicą, doceniono jej zawartość merytoryczną, zwracając uwagę na jasny przekaz kalendarium i ciekawe, a momentami poruszające relacje świadków, oraz bardzo atrakcyjną szatę graficzną. Broszura, wraz z informacjami na jej temat, jest stale dostępna na stronach partnerów projektu oraz instytucji współpracujących z nimi:

- <https://www.ustrcr.cz/publikace/1956-iluze-tani/>
- https://www.bundesstiftung-aufarbeitung.de/aufstaende-gegen-die-diktatur-1953-1956-2472.html?PAGE=artikel_detail&artikel_id=363
- kommunismusgeschichte.de (Aktuelles, Lesen)
- <http://www.osaarchivum.org/events/Europe-Citizens-Remembrance-2016-Year-1956-Societes-Central-Europe-versus-communism>

Wydarzenie 2

Udział: W spotkaniu projektowym wzięło udział 27 realizatorów projektu.

Miejsce/Data: Wydarzenie miało miejsce w **Warszawie, w Polsce** w dniu **25/01/2017**.

Krótki opis:

25 stycznia 2017 w Ośrodku KARTA w Warszawie odbyło się spotkanie w ramach projektu „Rok 1956. Społeczeństwa Europy Środkowej a komunizm”. Jego celem było podsumowanie stanu prac nad przygotowywaną publikacją, przedstawienie kolejnych jej etapów oraz dyskusja mająca na celu doprecyzowanie szczegółów koncepcji merytorycznej.

W spotkaniu wzięli udział główni realizatorzy projektu: dyrekcja lidera projektu, autor koncepcji publikacji, jej redaktorzy, tłumacze, graficy, przedstawiciele partnerów zagranicznych oraz specjaliści ds. rozliczeń, IT i promocji.

Spotkanie rozpoczęło się od zreferowania uwag i sugestii partnerów projektu: Ústav pro studium totalitních režimů, Czechy; Bundesstiftung zur Aufarbeitung der SED-Diktatur, Niemcy; Kozep-Europai Egyetem / Central European University, Węgry. Następnie została przedstawiona kwestia związana z koncepcją merytoryczną publikacji: kontekst międzynarodowy wydarzeń 1956 roku – podobieństwa i różnice sytuacji politycznej i społecznej w Polsce oraz w krajach partnerów projektu.

Z uwagi na międzynarodowy charakter projektu konieczne było omówienie sposobów pozyskiwania źródeł archiwalnych na rzecz publikacji od zagranicznych partnerów projektu. Ta część spotkania została podsumowana dyskusją.

W następnej części spotkania uczestnicy skupili się na założeniach metodycznych publikacji. Ponieważ jest ona adresowana m.in. do ludzi młodych, w tym młodzieży szkolnej, powinna być opracowana w sposób zrozumiały i atrakcyjny dla uczniów szkół w kraju lidera projektu i jego partnerów.

W kolejnej części uczestnicy projektu poznali kryteria doboru tekstów (wspomnień, dzienników, listów, transkrypcji *oral history*, dokumentów oficjalnych, prasy, etc.) i materiału ikonograficznego (zdjęć, plakatów, ulotek, karykatur etc.), który złoży się na publikację. Ustalono również zasady przygotowania tłumaczeń na 6 języków projektu (przypisy, bibliografia, forma zapisu nazw własnych).

Po omówieniu kwestii związanych z zawartością merytoryczną publikacji przedstawiono i przedyskutowano projekty graficzne okładki i layoutu wnętrza publikacji, zaproponowano poprawki i wybrano okładkę.

Po przerwie kawowej uczestnicy spotkania skoncentrowali się na kwestiach promocyjnych – dotyczących publikacji oraz dyskusji panelowej (czas i miejsce, zaproszeni goście, główne tezy) – w kraju lidera projektu oraz jego partnerów.

Następnie uczestnicy omówili zasady rozliczeń finansowych z uczestnikami projektu i jego partnerami oraz kwestie techniczne, dotyczące obecności publikacji w księgarni internetowej, sposobów pobierania broszury online, a także streamingu podczas dyskusji panelowej.

Całość zakończyła się dyskusją podsumowującą oraz ustaleniem dalszego harmonogramu prac i sposobów komunikacji w międzynarodowym zespole projektu.

Wydarzenie 3

Udział: Projekt umożliwił spotkanie 200 obywateli, z których 180 pochodziło z Warszawy, pozostali uczestnicy to partnerzy z Węgier, Czech i Niemiec.

Miejsce/Data: Wydarzenie miało miejsce w **Warszawie, w Polsce** w dniu **08/11/2017**.

Krótki opis:

Podsumowaniem projektu była dyskusja *Rok 1956 – zamiast rewolucji*, która miała miejsce 8 listopada 2017 w Domu Spotkań z Historią w Warszawie: <https://www.facebook.com/OsrodekKARTA/posts/1665006030188066>.

Wzięli w niej udział:

- Gábor Danyi, węgierski historyk, doktorant Uniwersytetu im. Loránda Eötvösa w Budapeszcie, Europejska Sieć Pamięć i Solidarność,
- red. Zbigniew Gluza, redaktor naczelny kwartalnika „Karta”, autor koncepcji publikacji *1956. Pozór rewolucji*,
- dr Natalia Jarska, IH PAN,
- prof. Jerzy Kochanowski, IH UW, autor książki *Rewolucja międzypaździernikowa. Polska 1956–1957*.

Zagraniczni naukowcy biorący udział w współtworzeniu publikacji zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie: „Co zdarzyło się w 1956 roku w NRD / w Czechosłowacji / na Węgrzech”. Ich wypowiedzi zostały odtworzone podczas dyskusji.

Transmisja spotkania była dostępna w streamingu, obecnie jest dostępna na kanale youtube Ośrodka KARTA: <https://www.youtube.com/watch?v=cA9elovXa-M>. Informacje o niej były dostępne w prasie oraz na portalach informacyjnych (m.in. „Gazeta Wyborcza”, cojestgrane24.wyborcza.pl, hismag.org, kluturadostepna.pl, kulturalnawarszawa.pl, signedevents.pl, warszawaeska.pl, kiwiportap.pl, dzieje.pl, nowahistoria.interia.pl, twitter.com, warszawanaszemiasto.pl). Dyskusja stanowiła podsumowanie, do udziału w którym zaproszono także badaczy z zagranicy. Ich wypowiedzi są dostępne na kanale youtube Ośrodka KARTA:

- dr Bílý Matěj, Ústav pro studium totalitních režimů – <https://www.youtube.com/watch?v=c-J3e6i9X-s>
- dr András Lénárt, 1956 Research Institute National Széchényi Library – <https://www.youtube.com/watch?v=swN7oKN0qmE>
- dr Boris Stamenić, Bundesstiftung zur Aufarbeitung der SED-Diktatur – <https://www.youtube.com/watch?v=cA9elovXa-M>

Informacja o projekcie lub/i podsumowującej ją dyskusji została udostępniona na profilach mediów społecznościowych lidera projektu i partnerów:

– <http://karta.org.pl/Aktualnosci/Debata%3ARok%201956%20zamiast%20rewolucji/823>

– https://www.facebook.com/search/str/Czym+by%C5%82+Rok+1956+w+Polsce%2C+Czechos%2C+5%82owacji/keywords_search

– <https://www.facebook.com/search/top/?q=1956.%20ILUZE%20T%C3%81N%C3%8D>

– <http://www.osaarchivum.org/projects/europe-for-citizens>

– <https://www.facebook.com/search/top/?q=%20Symptome%20einer%20Revolution>